

Förslag till disposition av Riksbankens vinst för räkenskapsåret 2012 samt riksbanksfullmäktiges verksamhetsberättelse 2012

Sammanfattning

Enligt 10 kap. 3 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank ska riksbanksfullmäktige lämna förslag till riksdagen och Riksrevisionen om dispositionen av Riksbankens vinst.

Fullmäktige tillämpar sedan flera år en beräkningsprincip som i korthet innebär att 80 procent av Riksbankens genomsnittliga resultat för de senaste fem åren ska levereras in till statskassan. Resultatet beräknas exklusive valutakurs- och guldvärdeeffekter, men inklusive de prisseffekter som redovisas på värderingskontot i balansräkningen. För 2012 föreslår fullmäktige därmed en inleverans om 6 800 miljoner kronor.

Fullmäktiges verksamhetsberättelse för 2012 redovisar övergripande vilka ärenden som behandlats vid fullmäktiges sammanträden (tolv tillfällen) under året och vilken information som fullmäktige fått vid sammanträdena. Verksamhetsberättelsen anger även hur fullmäktige bedrivit sin kontrollerande funktion.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
Förslag till riksdagsbeslut.....	3
Förslag till vinstdisposition för 2012.....	4
Fullmäktiges verksamhetsberättelse	6
<i>Bilaga</i>	
Beräkning av Riksbankens vinstdisposition 2012	11

Förslag till riksdagsbeslut

Fullmäktige föreslår att riksdagen fastställer förslaget till disposition av Riksbankens vinst för räkenskapsåret 2012.

Resultatet för 2012 före bokslutsdispositioner uppgår till 1 934 miljoner kronor, och fullmäktige föreslår att det

– till statskassan levereras in	6 800 miljoner kronor
– från Riksbankens dispositionsfond förs	–2 513 miljoner kronor
– från Riksbankens resultatutjämningsfond förs	–2 353 miljoner kronor.

Fullmäktige föreslår även att inleveransen sker senast en vecka efter riksdagens beslut, lämpligen i samband med att Riksbanken genomför den veckovisa öppna marknadsoperationen.

Stockholm den 8 februari 2013

På fullmäktiges vägnar

JOHAN GERNANDT

/Maria Svalfors

Johan Gernandt (ordförande), Sven-Erik Österberg (vice ordförande), Peter Egardt, Sonia Karlsson, Bertil Kjellberg, Anders Karlsson, Gun Hellsvik, Lena Sommestad, Allan Widman, Peter Eriksson och Roger Tiefensee har deltagit i beslutet.

Mithra Sundberg och Henrik Gardholm har varit föredragande.

Förslag till vinstdisposition för 2012

Riksdagen godkände i anslutning till sin behandling av Riksbankens förvaltning för 2011 (bet. 2011/12:FiU23) att vinstdispositionen för 2011 baserades på 1988 års vinstutdelningsprincip med de kompletteringar av principen som genomförts sedan dess, vilket också var fullmäktiges förslag. Principen innebär i korthet att 80 procent av de fem senaste årens genomsnittliga resultat, exklusive valutakurs- och guldvärdeeffekter men inklusive de priseffekter som redovisas på värderingskontot i balansräkningen, ska levereras in till statskassan. Valutakurs- och guldvärdeeffekterna samt i normalfallet 10 procent av det justerade genomsnittliga resultatet ska föras till eller från dispositionsfonden. Det belopp som återstår efter detta förs till eller från resultatutjämningsfonden. För 2012 tillämpar fullmäktige samma beräkningsgrund.

Fullmäktige har i enlighet med 10 kap. 3 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank fått en redovisning för räkenskapsåret 2012 från direktionen. Fullmäktige konstaterar att Riksbanken med tillämpning av de nuvarande redovisningsprinciperna redovisar en vinst för 2012 som uppgår till 1 934 miljoner kronor. I enlighet med 1988 års vinstutdelningsprincip och de kompletteringar av principen som genomförts sedan dess görs följande justeringar av det redovisade resultatet vid beräkning av det inleveransgrundande resultatet:

- Det redovisade resultatet har påverkats negativt av en valutakursförlust om 3 366 miljoner kronor. I enlighet med vinstutdelningsprincipen exkluderas denna förlust vid beräkningen av det inleveransgrundande resultatet.
- Det redovisade resultatet har inte påverkats av någon guldvärdeeffekt och av den anledningen görs ingen justering för guldvärdeeffekt.
- En pridförlust om 2 315 miljoner kronor har bokförts på värderingskontot i balansräkningen till följd av de redovisningsprinciper som till viss del ändrades 2004. Fullmäktige har inkluderat denna förlust vid vinstdispositionsberäkningen i enlighet med vinstutdelningsprincipen.

Fullmäktige föreslår enligt redovisningen nedan en inleverans till statskassan om 6 800 miljoner kronor.

Valutakursförlusten samt 10 procent av det justerade genomsnittliga resultatet, vilka netto motsvarar 2 513 miljoner kronor, förs från dispositionsfonden. Eftersom den föreslagna inleveransen och avsättningen till dispositionsfonden är högre än årets redovisade resultat föreslår fullmäktige i enlighet med vinstutdelningsprincipen att 2 353 miljoner kronor förs från resultatutjämningsfonden. Beräkningsunderlaget för vinstdispositionsförslaget framgår av bilagan.

Fullmäktiges revisionsfunktion har granskat underlaget för beräkningen av vinstdispositionsförslaget. Revisionsfunktionen har inte haft något att anmärka på.

Resultatet för 2012 före bokslutsdispositioner uppgår till 1 934 miljoner kronor, och fullmäktige beslutade den 8 februari 2013 att lämna följande förslag till disposition av Riksbankens vinst:

- Till statskassan levereras in 6 800 miljoner kronor
- Från Riksbankens dispositionsfond förs –2 513 miljoner kronor
- Från Riksbankens resultatutjämningsfond förs –2 353 miljoner kronor.

Fullmäktige föreslår även att inleveransen sker senast en vecka efter riksdagens beslut, lämpligen i samband med Riksbankens genomförande av den veckovisa öppna marknadsoperationen.

Fullmäktiges verksamhetsberättelse

Riksbanksfullmäktige har elva ledamöter och lika många suppleanter. Ledamöterna utses av riksdagen efter allmänna val för en mandatperiod på fyra år. Fullmäktige väljer sedan inom sig ordförande och vice ordförande.

Fullmäktige består sedan den 19 oktober 2010 av Johan Gernandt (ordförande), Sven-Erik Österberg (sedan den 31 maj 2011, vice ordförande sedan den 22 juni 2011), Peter Egardt, Sonia Karlsson, Bertil Kjellberg, Anders Karlsson, Gun Hellsvik, Lena Sommestad, Allan Widman, Peter Eriksson och Roger Tiefensee (sedan den 14 oktober 2011). Suppleanter är Hans Birger Ekström, Tommy Waidelich (sedan den 23 mars 2012), Ulf Sjösten, Ann-Kristine Johansson, Chris Heister, Bosse Ringholm, Per Landgren (sedan den 25 augusti 2011), Catharina Bråkenhielm, Christer Nylander, Agneta Börjesson (sedan den 16 december 2011) samt Håkan Larsson.

Fullmäktiges uppgifter

Fullmäktige har till uppgift att följa och kontrollera hur Riksbanken bedriver sin verksamhet och hur direktionsledamöterna leder verksamheten. Fullmäktige utövar sin kontroll bland annat genom att fullmäktiges ordförande och vice ordförande närvarar vid direktionsens sammanträden. Ordföranden och vice ordföranden har också rätt att yttra sig under direktionsens sammanträden men de har inte förslags- och rösträtt. Fullmäktige har även en revisionsfunktion som bland annat granskar direktionsledamöternas tjänsteutövning och Riksbankens bokslutsarbete, särskilt beräkningen av det ekonomiska resultatet. Revisionsfunktionens arbete utförs av en extern revisionsbyrå under ledning av en auktoriserad revisor.

Fullmäktige utser ledamöterna i Riksbankens direktion och beslutar om deras löne- och anställningsvillkor. Fullmäktige fastställer också Riksbankens arbetsordning och beslutar om utformningen av sedlar och mynt.

Vidare lämnar fullmäktige förslag till riksdagen om hur Riksbankens resultat ska disponeras samt yttrar sig till riksdagen i frågan om direktionsledamöternas ansvarsfrihet. I yttrandet bedömer fullmäktige direktionsledamöternas sätt att utföra sitt arbete.

Fullmäktige lämnar också remissyttranden inom sitt verksamhetsområde. Direktionen samråder även med fullmäktige om förslag till riksdagen och regeringen som avser ändringar i författningar eller andra åtgärder från statens sida.

Ordföranden och vice ordföranden lämnar även en redovisning om fullmäktiges arbete inför riksdagens finansutskott. Detta sker vanligtvis två gånger om året.

Fullmäktiges verksamhet 2012

Under året sammanträdde fullmäktige vid tolv tillfällen.

Fullmäktige beslutade under året om direktionsledamöternas anställningsvillkor och tog även ställning till deras sidouppdrag.

Skrivelser till riksdagen

Direktionen har under året samrått med fullmäktige om skrivelser till riksdagen om

- medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning till förmån för fattiga länder
- medgivande för Riksbanken att ge kredit till IMF
- indragning av äldre 50- och 1 000-kronorssedlar
- vissa utredningsbehov med anledning av Panaxias konkurs.

Arbete med utformningen av sedlar och mynt

Fyra ledamöter i fullmäktige och fyra utomstående experter bildar Beredningsgruppen för utformning av sedlar och mynt. Gruppen leds av fullmäktigeledamoten Peter Egardt. De övriga ledamöterna från fullmäktige har under året varit Allan Widman, Sonia Karlsson och Anders Karlsson. Experterna i gruppen är statsheraldikern, chefen för Kungl. Myntkabinettet samt en företrädare för Nationalmuseum och en för Konstakademien. Gruppens uppdrag är att bereda frågor om grafisk och konstnärlig utformning av sedlar och mynt.

Vid tre tillfällen under året fattade fullmäktige beslut i frågor om utformningen av den nya sedel- och myntserien. Fullmäktige fick under året också löpande information om det fortsatta arbetet med den nya svenska sedel- och myntserien. Mer information om detta finns i rutan Ny sedel- och myntserie.

Ny sedel- och myntserie

Sedlar

Fullmäktiges representanter i beredningsgruppen var tillsammans med konstnärerna Jordi Arkö och Karin Granqvist jury i formgivningstävlingen om den nya sedelserien. Tävligen vanns av formgivaren Göran Österlund. Fullmäktige beslutade i april att hans bidrag Kulturrestan skulle bli den konstnärliga utgångspunkten vid utformningen av den nya svenska sedelserien och ligga till grund för fortsatt bearbetning och slutlig framställning av sedlarna.

Kriterierna som juryn bedömt är konstnärlig helhetsidé, genomförbarhet, nyskapande inom svensk sedeltradition, komposition av text, siffror och bild samt skillnader mellan valörerna inom ramen för helhetsidén. Juryns motivering till valet av Kulturrestan är följande:

Förslaget är en väl sammanhållen serie där de olika sedlarna har ett gemensamt formspråk och där fram- och baksidorna samspelar på ett tydligt och harmoniskt sätt. Porträtten tar upp ett välgörande stort utrymme på sedlarnas framsida och lämpar sig väl för gravyren. Baksidorna är klara och tydliga och motivvalen framstår som typiska för landskapen. Sedlarnas komposition är konsekvent och säkert genomförd och samspelet mellan valör och bild harmonierar. Helhetsintrycket är en vacker och användarvänlig sedelserie som bygger på en väl avvägd balans mellan nyskapande och svensk sedeltradition. Färgskalan ligger väl i linje med tävlingsprogrammets inriktning mot sobra men tydliga färger. Vattenmärkets utformning och placering följer ett traditionellt mönster. Valörsiffrorna som upprepas två gånger på varje sida är tidlösa, tydliga och lätta att uppfatta. Skillnaderna mellan valörerna är tydliga. Förslaget är väl anpassat för sedelproduktion. Den slutliga formgivningen kommer att överensstämma väl med den konstnärliga idén.

Efter viss bearbetning av tävlingsbidraget beslutade fullmäktige om den principiella utformningen av de nya sedlarna vid sitt sammanträde i oktober. De nya sedlarna kommer att börja introduceras 2015.

Mynt

I augusti fattade fullmäktige beslut om att formgivningsförslaget med temat Sol, vind och vatten skulle vara den konstnärliga utgångspunkten för de nya 1-, 2- och 5-kronorsmynten. Förslaget är utformat av formgivaren Ernst Nordin. Motiveringen till valet är följande:

Förslaget utgör en väl sammanhållen myntserie och formgivningen håller hög konstnärlig kvalitet med utpräglad grafisk karaktär. Symbolerna på mynten är föredömligt utformade. Temat Sol, vind och vatten utgör ett lämpligt och välfunnet tema som komplement till seriens huvudtema Sveriges statschef. Helhetsintrycket är en vacker och användarvänlig myntserie som bygger på en väl avvägd balans mellan nyskapande och svensk mynttradition.

De nya mynten kommer att börja introduceras 2016.

Vissa äldre sedlar försvinner

I maj behandlade fullmäktige en framställning till riksdagen om att den äldre versionen av 50- och 1 000-kronorssedlarna ska upphöra att vara lagligt betalningsmedel vid utgången av 2013. Riksdagen biföll framställningen i november.

Riksbankens Jubileumsfond

Fullmäktige beslutade vid sitt sammanträde i augusti att föreslå för riksdagens valberedning att Sarah McPhee skulle utses till en ny period som ledamot i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Uppföljning av direktionens arbete

En del av fullmäktiges kontrollfunktion utövades genom att fullmäktiges ordförande och vice ordförande följde direktionens arbete under året. De utnyttjade bland annat sin rätt att delta i direktionens sammanträden liksom i en del informella möten.

Direktionens ledamöter deltog normalt i fullmäktiges sammanträden och lämnade då regelbundna redogörelser för viktigare beslut och händelser i Riksbankens verksamhet. De redogjorde exempelvis för den aktuella penningpolitiken och arbetet med att övervaka stabiliteten i det finansiella systemet. De informerade också om läget på de finansiella marknaderna, i såväl Sverige och Europa som globalt.

Vidare fick fullmäktige löpande information om budgeten och verksamhetsplanen, om uppföljningen av finansiella och operativa risker samt resultat i kapitalförvaltningen, om utfallet i övrigt av verksamheten och om internrevisionens verksamhet. Fullmäktige fick även information om det fortsatta arbetet med att utkontraktera delar av Riksbankens IT-verksamhet.

Fullmäktige fick dessutom information om de remissyttranden som direktionen beslutade om under året.

Vid sitt sammanträde i december fattade fullmäktige beslut om ändringar i Riksbankens arbetsordning avseende ett förtydligande vad gäller ställföreträdare för riksbankschefen. Vid samma sammanträde informerade direktionen om beslutade ändringar i Riksbankens instruktion.

Direktionen informerade även om viktiga internationella möten och om viktiga diskussioner inom olika internationella organ. Fullmäktige fick också fördjupad information om de internationella uppdrag som riksbankschefen Stefan Ingves har. Vidare fick fullmäktige löpande information om Riksbankens åtaganden gentemot IMF.

Fullmäktige informerades i oktober om direktionens diskussion om en eventuell förstärkning av valutareservens storlek. Detta följdes upp av en mer djupgående information i frågan vid fullmäktiges sammanträde i november. Redovisningen omfattade bakgrund, storlek och orsak till behovet av en förstärkning. Fullmäktige beslutade att föredragningen inte föranledde några kommentarer i avseende på en förstärkning av valutareserven. Efter att direktionen sedan fattat beslut i frågan fick fullmäktige information om direktionens slutliga ställningstagande vid sitt decembersammanträde.

För att komplettera informationen vid sammanträdena bjöd direktionen vid ett par tillfällen in fullmäktige till frukostmöten för att ge direkt information efter de penningpolitiska beslut som inte låg i nära anslutning till fullmäktiges ordinarie sammanträden. Dessutom bjöds fullmäktige in till temaluncher med fördjupad information i olika aktuella verksamhetsfrågor i samband med flera sammanträden under året.

Övrigt

Fullmäktige gjorde under hösten studiebesök vid bygget av det nya riksbankskontoret i Broby.

I början av oktober gjorde fullmäktige en studieresa till Tallinn med besök på centralbanken Eesti Pank, finansdepartementet och parlamentet. I slutet av oktober gjordes en studieresa till Frankfurt am Main och London med besök på Europeiska centralbanken (ECB), Europeiska systemrisknämnden (ESRB), Deutsche Bundesbank, European Banking Authority (EBA) och Bank of England. Syftet med dessa resor var att fullmäktiges ledamöter skulle få fördjupad information om aktuella frågor inom Europa. Diskussionerna präglades av den senaste tidens ekonomiska utveckling i Europa. En viktig fråga, som diskuterades i flera sammanhang, var införandet av en bankunion. Ett annat aktuellt område var de förestående regeländringarna för banker och konsekvenserna av dessa.

Fullmäktiges granskning av Riksbankens verksamhet

Fullmäktige granskar Riksbankens verksamhet genom sin revisionsfunktion. Uppdraget som fullmäktiges revisionsfunktion hade BDO Nordic Stockholm AB till och med mars 2012. I mars 2012 slöts ett nytt avtal med KPMG AB för perioden den 1 april 2012 till och med den 31 mars 2014. Avtalet slöts efter avropsförfrågan enligt Riksbankens ramavtal om revisionstjänster.

Fullmäktige fastställer årligen en revisionsplan för revisionsfunktionen. I enlighet med planen granskade revisionsfunktionen under året Riksbankens förslag till vinstdisposition, utkontrakteringen av delar av IT-verksamheten, valutareservförvaltningen och direktionsledamöternas utövande av tjänst.

Fullmäktige fick dessutom under våren uppföljande information om de åtgärder som Riksbanken vidtagit med anledning av dels en tidigare granskningsrapport om valutareservförvaltningen, dels en granskningsrapport om sedelproduktion och registerkontroll.

Fullmäktige fick även information om Riksrevisionens årliga granskning av Riksbankens verksamhet, liksom om de åtgärder som Riksbanken vidtagit med anledning av Riksrevisionens rapport.

Ingenting i uppföljningen av direktionsledamöternas arbete under 2012 ledde till att fullmäktige riktade någon anmärkning mot deras tjänsteutövning.

3 Beräkning av överföringen från Riksbankens resultatutjämningsfond

Från Riksbankens resultatutjämningsfond förs	
10 % av det genomsnittliga justerade resultatet	853
Prisförlust bokförd i balansräkningen	2 315
Avrundning inleverans	20
Justerat resultat minskat med genomsnittligt resultat	-5 541
Summa	-2 353